

Donata Borowska
Nauki o Polityce i Administracji
Instytut Studiów Europejskich
Uniwersytet Wrocławski

Streszczenie pracy doktorskiej

Wpływ myśli Jana Pawła II na proces europeizacji- analiza morfogenetyczna

Słowa kluczowe:

a) imienne: Jan Paweł II, św. Jan od Krzyża, św. Jan Maria Vianney, św. Tomasz, święci Patroni Europy, Jan Tyranowski, Stefan Wyszyński

b) rzeczowe: procesy europeizacji, godność, społeczna nauka Kościoła, pokój, misja Ewangelii, aksjologia, antropologia, ontologia, epistemologia, archerowski trójfazowy cykl zmian

Według nauczania Jana Pawła II >>religia jest dialogiem<<, a chrześcijaństwo stanowi przyczynę kształtowania się tożsamości europejskiej. Odwoływanie się do wspólnych wartości i kultury stanowi rolę kulturowo-społeczną według myśli Jana Pawła II w odniesieniu do procesów europeizacji. Europa winna pełnić w tych procesach rolę nauczycielki prawdziwego postępu i trwałego pokoju nie tylko na kontynencie europejskim, ale i na świecie. Przyjęta w dysertacji ontologiczno-epistemologiczna i metodologiczna perspektywa realizmu krytycznego ujęta w teorii morfologicznej zmiany Margaret Archer wydaje się odpowiednia do badania wpływu myśli politycznej Jana Pawła II, nie tylko jako teoretyka i religijnego przywódcy, ale również jako polityka, dążącego do formalno-prawnych i instytucjonalnych rozwiązań prowadzących do integracji europejskiej. Praktyka pontyfikatu Jana Pawła II, to jest również celowe oddziaływanie na zmianę ideacji, w tym przypadku zachowania wartości kultury chrześcijańskiej, jak również dążenie do pożądanych zmian strukturalnych, prawno-ustrojowych, przyszłej Unii Europejskiej, to jak się zdaje uzasadnia przyjęcie jako modelu analitycznego koncepcję dualizmu metodologicznego zaproponowanego przez Margaret S. Archer.

Dysertacja została podzielona na sześć rozdziałów. W pierwszym rozdziale przedstawiam perspektywę teoretyczną pojęcia Europeizacji jako podstawowej kategorii analitycznej. Celem zasadniczym tego rozdziału jest ukazanie złożoności tego pojęcia, któremu nadaje się często odmienne desygnaty, oraz teoretyczne implikacje przyjętej

interpretacji dla dalszej analizy myśli Jana Pawła II. Następny rozdział dysertacji prezentuje historyczną postać Jana Pawła II, myśl papieża określa Chrystus, który otwiera drogę człowiekowi do człowieczeństwa, dlatego, że jest prawdą, solidarność człowieka z kulturą zaczyna się od solidarności z drugim człowiekiem. Celem trzeciego rozdziału dysertacji jest prezentacja archerowskiego modelu podejścia morfogenetycznego. Przedstawiam koncepcję człowieczeństwa Margaret Archer oraz ontologiczną różnicę między podmiotowością/sprawstwem jednostki, a podmiotem/sprawstwem grupowym. Dokonałam subiektywnej selekcji myśli Jana Pawła II, którą badam w kontekście jej wpływu na proces europeizacji przez pryzmat analizy morfogenetycznej Margaret Archer. Czwarty rozdział dysertacji przedstawia metodologię zaproponowaną przez Margaret Archer, strukturę-zmianę struktury w wyniku tego co możemy nazwać europeizacją. Poddaję analizie na podstawie faktów, co udało się zmienić w obrębie procesów społecznych za pontyfikatu Jan Pawła II, i jak wyobrażał sobie papież z Polski europeizację w obrębie cykli modeli Margaret S. Archer. Przedstawiam znaczenie przechodzenia do kolejnej diagnozy- cyklu, czyli upadek systemu komunistycznego i początek kolejnego cyklu- myślenie o europeizacji przez Jana Pawła II i jego dążenia, aby zmieniać strukturę Europy, w tym powrót Polski do Europy. Wszelkie struktury państwowe i niepaństwowe wpływają na życie i rolę jednostek, na które oddziałują: kultura i historia, ponieważ zapewniają one z jednej strony ciągłość cywilizacji Zachodniej, a z drugiej charakteryzują lęki współczesnego człowieka, czyli lęki, które powiązane są z kryzysami strukturalnymi. Definicja Europy Margaret Archer w sensie strukturalnym oznacza zmiany zachodzące na kontynencie, ze względu na podjęte działania przez podmiot. Rozdział piąty dysertacji przedstawia ideę Europy chrześcijańskiej, ideę kultury życia w myśl Jana Pawła II o europeizacji. Przedstawiam aprobatę papieża odnośnie do europeizacji wartości i młodej Europy, czyli stawiania na młodzież, która jest przyszłością starego kontynentu i świata, postawę miłosierdzia w kwestii: imigrantów, dziecka nienarodzonego i grzesznika. W ostatnim rozdziale dysertacji przedstawiam europeizację w myśli Jana Pawła II- rozdzielenie struktury i ideacji, a następnie połączenie w całość, czyli, poglądy papieża w relacji myśli i praktyki oraz, jak zmieniają się poglądy papieża w stosunku do tego, co się dzieje w Europie. Przedstawiam przyczyny kryzysu cywilizacji Zachodniej, czyli nawiązanie do zmiany strukturalnej, idei wraz z syntezą myśli Jana Pawła II o procesach europeizacji. Powiązanie struktury i idei odnosi się do zbadania ich wzajemnych oddziaływań, ze względu na kryzys sprawstwa, jak i idei. W odniesieniu do zamętu współczesnego świata, jak naucza Jan Paweł II- człowiek w rozwoju Europy i świata nie

pielęgnuje kultury i wartości. Krzyż w kulturze uważany jest powszechnie za najstarszy symbol ludzkości. Niezmienna, zdaniem Jana Pawła II trwałość nauczania Ewangelii określa ciągłość przyświecających zasad społecznej nauce Kościoła, ewoluuje język i sposób postrzegania różnych kwestii szczegółowych we wciąż zmieniającym się świecie.

Wpływ myśli Jana Pawła II na europeizację opierał się na jego pastoralnej i politycznej roli, której celem nie tylko było dążenie do modyfikacji struktury i ideacji współczesnej Europy, ale również przekształcanie języka nauczania Kościoła wobec zmieniających się uwarunkowań rzeczywistości w relacji religii do polityki czy też polityki do religii we wciąż laicyzującej się Europie.